

V I Lenin

Arbetar-, bonde-, soldat och rödarmistdeputerades femte allryska sovjetkongress den 4-10 juli 1918

Folkkommisariernas råds verksamhetsberättelse den 5 juli

Kamrater, tillåt mig att trots det föregående talet, som på sina ställen var högst upprört, föredra min verksamhetsberättelse från folkkommisariernas råd i vanlig ordning och ta upp de principiella huvudfrågorna i enlighet med deras betydelse, utan att ge mig in i en polemik som den föregående talaren så gärna önskar och som jag självfallet inte ämnar avstå från helt och hållet. Kamrater, ni vet att alltsedan den senaste kongressen har Brestfördraget varit den huvudfaktor som varit utslagsgivande för vårt läge, förändrat vår politik och bestämt vår taktik och attityd gentemot vissa andra partier i Ryssland. Ni minns att vi på den föregående kongressen utsattes för mycket klander, att det haglade många beskyllningar över oss och hördes talrika röster – och att allt detta gick ut på att den mångomtalade andhämtningspausen inte kunde gagna Ryssland, att den internationella imperialismen i alla fall hade ingått en allians och att den reträtt vi ville uppnå inte kunde ge någonting i praktiken. Denna huvudfaktor har varit utslagsgivande även för de kapitalistiska staternas hela läge, och det är fullt naturligt att vi måste dröja vid den. Jag tror, kamrater, att det efter de tre och en halv månad som gått har blivit alldeles obestridligt att vi hade rätt trots alla förebråelser och beskyllningar. Vi kan säga att proletariatet och de bönder som inte exploaterar andra och inte profiterar på folkets hunger, att de alla obetingat är på vår sida och i varje fall är emot de oförnuftiga människor som drar in dem i krig och vill bryta Brest-freden. (*Larm i salen*)

Nio tiondelar står på vår sida, och ju klarare situationen framträder desto otvetydigare blir det att nu, då de västeuropeiska imperialistiska partierna, de två viktigaste imperialistiska grupperna är invecklade i en dödlig kamp sinsemellan, när de med varje månad, med varje vecka, med varje dag som går driver varandra allt närmare den avgrund vars konturer vi tydligt urskiljer, så inser vi i detta ögonblick särskilt klart hur riktig vår taktik är – detta förstår och känner utmärkt väl de som upplevt kriget, som sett kriget, som inte talar om kriget i lättsinniga fraser. För oss framstår det särskilt klart att så länge varje grupp är starkare än vi och så länge den huvudvändpunkt som kommer att göra det möjligt för arbetarna och det arbetande folket i Ryssland att tillgodogöra sig revolutionens resultat, hämta sig efter det slag som drabbat det och resa sig i hela sin längd så att det blir möjligt att skapa en ny, organiserad och disciplinerad armé, en armé enligt nya principer, för att inte i ord utan i handling ... (*stormande applåder till vänster, till höger utrop: "Kerenskij!"*) – så länge denna vändpunkt inte inträtt måste vi vänta. Ju djupare vi går i folkmassorna, ju närmare vi kommer arbetarna på fabriker och verkstäder och de arbetande bönderna som inte exploaterar andras arbete och inte försvarar kulakens spekulationsintressen, vilken gömmer undan sin spannmål och fruktår en livsmedelsdiktatur, desto säkrare kan vi därför säga att vi också där kommer att möta, möter och – det kan vi nu hävda med fullständig övertygelse – har mött helhjärtat bifall och endräkt. Folket vill inte, kan inte och kommer inte nu att föra krig mot dessa fiender, mot imperialisterna, hur det än skulle drivas in i ett sådant krig av personer, som handlar på grund av bristande insikt och ryckts med av fraser, och vilka ord de än skulle skyla sig med. Så är det, kamrater, den som nu direkt eller indirekt, öppet eller maskerat talar om krig, som skriker mot brestsnaran, han ser inte att den som lägger snaran om halsen på arbetarna och bönderna i Ryssland är herrar Kerenskij och godsägarna, kapitalisterna och kulakerna ... (Utrop: "Mirbach!" Larm) Hur de än skriker på varje möte så har de hopplöst förlorat sin sak bland folket! (*Applåder. Larm*)

Jag är inte det minsta förvånad över att de endast kan svara med skrik, hysteriska utrop, skällsord och obehärskade uppträdanden (*applåder*) när de försatt sig i en sådan situation att de saknar argument ... (*Utrop: "Argument har vi!" Larm*)

Nittionio ryska soldater av hundra vet vilka otroliga lidanden det kostade att övervinna kriget. De vet att för att lägga en ny socialistisk och ekonomisk grund för kriget (*utrop: "Det kommer Mirbach aldrig att tillåta!"*) fordras det oerhörda ansträngningar, måste rövarkriget först ha övervunnits. När de vet att imperialismens ursinniga krafter fortsätter sin kamp och under de tre månader som gått sedan den föregående kongressen kommit några steg närmare avgrunden, så kommer de inte att låta sig dras med i detta krig. Efter det att vi hade uppfyllt vår plikt inför alla folk, insett fredsdeklarationens betydelse och klargjort denna betydelse för arbetarna i alla länder genom vår brestdelegation med kamrat Trotskij i spetsen, när vi öppet hade föreslagit en hederlig demokratisk fred, så hade detta förslag torpederats av den rasande bourgeoisin i alla länder. Vår ställning är sådan att vi endast kan bida vår tid, och folket kommer att få se hur dessa ursinniga imperialistgrupper, som ännu är starka, skall störta ned i den avgrund som de närmar sig nu – det är uppenbart för alla ... (*Applåder*) Det är uppenbart för alla som inte blundar medvetet. Denna avgrund har utan tvivel kommit närmare under tre och en halv månad som det vanvettiga imperialistiska partiet dragit ut på kriget. Vi vet, känner och förnimmer att vi ännu inte är beredda till krig, det säger soldater som själva provat på kriget; och ropen om att kasta av brestsnaran nu kommer från mensjevikererna, högersocialistrevolutionärerna och Kerenskijs anhängare, kadeterna. Ni vet var godsägarnas och kapitalisternas anhängare, var högersocialistrevolutionärernas och kadeternas svansviftare finns kvar. I det lägret kommer man att med applådsalvor möta talen av de vänstersocialistrevolutionärer som också lutar mot krig. Vänstersocialistrevolutionärerna har, som påpekades i tidigare tal, hamnat i en otrevlig situation. De har hoppat i galen tunna. (*Applåder*)

Vi vet, att stora revolutioner framspringer ur folkmassans själva djup, att detta tar månader och år, och det förvånar oss inte att vänstersocialistrevolutionärernas parti upplevt otroliga vacklanden under revolutionen. Trotskij nämnde här dessa vacklanden, och för mig återstår det endast att tillägga att när vi den 26 oktober erbjöd kamraterna vänstersocialistrevolutionärerna att delta i regeringen så vägrade de, och när Krasnov stod vid inkörsporten till Petrograd var de inte heller tillsammans med oss. Följaktligen blev det så att de hjälpte Krasnov och inte oss. Dessa vacklanden förvånar oss inte, detta parti har verkligen gått igenom mycket.. Men kamrater, allt måste ju ha en gräns.

Vi vet, att revolutionen är en sak som man lär känna genom erfarenhet och praktik, att en revolution först då blir en revolution när tiotals miljoner människor i enig strävan reser sig som en man. (*Applåder som överröstar Lenin, utrop: "Leve sovjeterna!"*) Denna storslagna kamp som lyfter oss mot ett nytt liv har inletts av 115 miljoner, och det är med största allvar man måste studera den. (*Stormande applåder*) I oktober, när sovjetmakten grundades, den 26 oktober 1917, när ... (*larm, utrop, applåder*) vårt parti och dess representanter i centrala exekutivkommittén erbjöd vänstersocialistrevolutionärerna att gå med i regeringen så vägrade de. Och när vänstersocialistrevolutionärerna vägrade delta i vår regering var de inte tillsammans med oss utan mot oss. (*Oväsen i vänstersocialistrevolutionärernas bänkar*) Jag tycker att det är mycket tråkigt att jag måste säga saker som ni inte gillar. (*Oväsendet till höger ökar*) Men vad återstår att göra? När kosackgeneralen Krasnov ... (*Oväsendet och ropen hindrar Lenin att fortsätta*) När ni vacklade den 26 oktober och själva inte visste vad ni ville och vägrade att gå tillsammans med oss ... (*Oväsen som pågår i flera minuter*) Sanningen är besk! Jag vill påminna er om att de som vacklade, som inte vet vad de vill, de vägrar att gå tillsammans med oss, de lånar sitt öra åt andra som berättar sagor. Jag nämnde för er om soldaten som hade varit vid fronten ... (*Larm, applåder*) Den föregående talaren

stördes inte av kongressens stora flertal. Nåväl, något annat var inte att vänta. Om det finns somliga som föredrar att lämna sovjetkongressen så varsågod, dörren är öppen! (*Uppståndelse och larm i bänkarna till höger. Ordföranden uppmanar mötesdeltagarna att lugna sig.*)

Alltså, kamrater, hela händelseutvecklingen har bevisat att vi hade rätt ifråga om Brestfreden. Och de som på den föregående kongressen sade dumma kvickheter om andhämtningspausen har nu lärt sig och insett att vi fick en frist. Det kostade oss oerhörd möda, men under denna frist har våra arbetare och bönder tagit ett stort steg framåt mot det socialistiska uppbygget medan västmakterna tvärtom tagit ett stort steg i riktning mot den avgrund som imperialismen är på väg mot allt snabbare med varje vecka i detta krig.

Och därför är fullständig förvirring den enda förklaring jag kan finna till ett sådant uppförande som att angripa vår taktik med hänvisning till vårt svåra läge. Det räcker som sagt med att hänvisa till den senaste perioden av tre och en halv månad. De som var med på den föregående kongressen vill jag påminna om de ord som sades där och de som inte var med vill jag föreslå att läsa protokollen eller tidningsartiklarna om kongressen för att kunna konstatera att vår taktik helt har bekräftats av händelseutvecklingen. Det kan inte finnas någon skiljelinje mellan Oktoberrevolutionens segrar och den internationella socialistiska revolutionens segrar, utbrotten måste börja i andra länder. Vi gjorde allt som stod i vår makt under brestperioden för att påskynda dem. Den som upplevt revolutionerna 1905 och 1917 och reflekterat över dem på ett eftertänksamt och allvarligt sätt, han vet att det var med otrolig svårighet som dessa revolutioner föddes i vårt land.

Två månader före januari 1905 och februari 1917 fanns det ingen revolutionär, hur erfaren och kunnig han än var, ingen folklivskännare som kunde förutsäga att ett sådant utbrott stod för dörren i Ryssland. Att lystra till enskilda rop och för folkmassan framkasta paroller som innebär att freden upphör och vi kastas i krig – en sådan politik kan endast bedrivas av människor som drabbats av fullständig förvirring och tappat huvudet. För att bevisa denna förvirring skall jag anföra några ord av en människa vars uppriktighet varken jag eller någon annan ifrågasätter, nämligen ur det tal av kamrat Spiridonova som trycktes i tidningen

Golos Trudovogo Krestianstva och som inte har dementerats. Hennes tal den 30 juni innehöll tre ovidkommande rader om att tyskarna skulle ha tillställt oss ett ultimatum om tygleveranser för två miljarder rubel.

Det parti som driver sina mest uppriktiga anhängare i ett sådant fruktansvärt trask av lögn och bedrägeri, detta parti är definitivt förlorat. Arbetarna och bönderna måste veta vilka oerhörda ansträngningar och vilken smärta undertecknandet av Brestfördraget krävde från vår sida. Skall man dessutom behöva utmåla fredens skoningslöshet med sagor och påhitt, vilket t. o. m. de mest uppriktiga medlemmarna av detta parti gör? Men vi vet att sanningen är med folket och vi tar den till vårt rättesnöre medan de irrar omkring med hysteriska utrop. Från den synpunkten sett är en sådan fullständig förvirring värre än varje provokation. Särskilt om vi sammanställer samtliga partier i Ryssland, vilket en vetenskaplig syn på revolutionen kräver. Man får aldrig glömma att betrakta relationerna mellan alla partier tillsammans. Enskilda personer eller grupper kan ha fel, kan ha svårt att finna förklaringen till sitt eget beteende, men om vi tar samtliga partier i Ryssland som en helhet och betraktar de inbördes relationerna så kan vi inte göra fel. Se nu vad högersocialistrevolutionärerna, Kerenskij, Savinkov m. fl., säger när de hör vänstersocialistrevolutionärernas appeller ... För ögonblicket applåderar de ursinnigt. De blir bara glada om Ryssland dras in i kriget nu, när det skulle gagna Miljukov. Och att nu tala om brestsnaran på detta sätt är detsamma som att lägga godsägarsnaran om den ryska bondens hals. När man här talar om strid mot bolsjevikerna, som t. ex. den föregående talaren, vilken nämnde en tvist med bolsjevikerna, så svarar jag: nej kamrater, det är ingen tvist, det är en faktisk och definitiv brytning, en brytning mellan dem som påtar sig

situationens hela börda genom att säga folket sanningen och inte låter sig ryckas med av rop och dem som berusar sig med dessa skrik och ofrivilligt går andras ärenden, blir provokatörer. (*Applåder*)

Jag avslutar nu den första delen av min rapport. Under tre och en halv månad av vanvettigt imperialistiskt krig har de imperialistiska staterna närmast sig den avgrund dit de driver folken. Detta förblödande rovdjur har huggit många stycken ur vår levande kropp. Våra fiender är så snabbt på väg mot denna avgrund att även om de skulle få mer än tre och en halv månad till sitt förfogande och om vi åter skulle tillfogas lika stora förluster i det imperialistiska blodbadet, så blir det de som går under och inte vi eftersom den snabbhet med vilken deras motståndskraft avtar hastigt leder dem i riktning mot avgrunden. Vi har däremot under denna period av tre och en halv månad kunnat uppvisa sunda groddar av en sund organism, trots de gigantiska svårigheterna som vi öppet påtalar inför hela folket. Både i industrin och överallt annars pågår ett byggnadsarbete som kanske inte förefaller så storslaget, effektivt och uppseendeväckande. Det har emellertid gett fruktbringande resultat, och med ytterligare tre månader, sex månader, en hel vinter av sådant arbete kommer vi att gå framåt, medan det västeuropeiska imperialistiska rovdjuret som utmattats i kampen inte kommer att kunna klara denna tävlan, därför att det finns inre krafter som mognar, som ännu inte insett sin styrka men som kommer att leda imperialismen mot dess undergång. Och det som redan påbörjats, som påbörjats genomgripande, kan inte förändras under tre och en halv månad. Detta oansenliga men konstruktiva byggnadsarbete förs alltför litet på tal, och jag tror att vi oftare bör dröja vid det. Själv har jag ingen möjlighet att förbigå det, i varje fall därför att den föregående talarens angrepp måste beaktas. Jag kan hänvisa till centrala exekutivkommitténs resolution av den 29 april 1918. I mitt tal då berörde jag sovjetmaktens aktuella uppgifter och framhöll att oavsett vår enormt svåra situation måste det konstruktiva arbetet skjutas i förgrunden inom landet.

Och här bör vi utan illusioner säga oss att vi måste inrikta alla våra krafter på detta arbete oavsett dess svårighetsgrad. De erfarenheter som jag kan dela med mig av visar, att vi utan tvivel gjort stora framsteg härvidlag. Om vi emellertid bara tar de ytliga resultaten som bourgeoisin gör när den drar fram enskilda exempel på våra fel så kan det knappast vara tal om någon framgång, men vi har en helt annorlunda syn på saken. Bourgeoisin tar t. ex. styrelsen för insjöflottan, påpekar skadeglatt hur många gånger vi tagit itu med att reorganisera den och säger att sovjetmakten inte kan klara uppgiften. På detta kan jag svara: det stämmer, vi har flera gånger reorganiserat styrelsen för insjöflottan liksom även för järnvägarna, och nu skall vi sätta igång med en ännu större omorganisering av folkushållningsrådet. Revolutionens betydelse ligger just i att socialismen, från att ha varit en dogm som endast människor som inte förstår någonting alls kan diskutera, från att ha tillhört böckernas och programmets område, nu har blivit en praktisk angelägenhet. Nu är det arbetarna och bönderna som med sina händer bygger socialismen.

Den tiden är förbi, och för Rysslands del är jag övertygad om att den oåterkalleligt är förbi, då man diskuterade socialistiska program efter vad som står i böcker. Numera kan man tala om socialismen endast utgående från erfarenheten. Revolutionens betydelse ligger just i att den för första gången i historien har annullerat den gamla borgerliga ämbetsmannapparaten, det borgerliga förvaltningssystemet och skapat sådana betingelser att arbetarna och bönderna själva griper sig verket an. Det är en oerhört svår uppgift och det vore löjligt att försöka blunda för dessa svårigheter. Tio miljoner människor har i sekler förföljts och jagats av kapitalisterna och godsägarna av den enda anledningen att de bara vågat tänka på jordens förvaltning. Och nu, under ett förtvivlat, fruktansvärt ekonomiskt förfall, när Rysslands hela kropp är täckt av krigssår och hela folket liknar en halvt ihjälpryglad människa, när vi fått ett oerhört kaos i arv från tsarerna, godsägarna och kapitalisterna – i ett sådant läge skall det nya arbetet, det nya byggnadsarbetet under några veckor eller månader påbörjas av nya klasser,

arbetarna och de bönder som inte exploaterar lönarbetare och inte spekulerar med spannmål. Det är sannerligen ett oerhört svårt men också oerhört tacksamt arbete. Varje månad av sådant arbete och sådana erfarenheter kan liknas vid tio eller t. o. m. tjugo år i vår historia. Vi är faktiskt inte det minsta rädda att erkänna det som en blick på våra dekret visar, nämligen att vi ständigt måste göra om dem; vi har ännu ingenting färdigt, vi känner ännu inte till en socialism som kan sammanfattas i paragrafer. Om vi idag kan förelägga kongressen en sovjetförfattning så är det endast därför att sovjeter har uppstått och bestått provet över hela landet, därför att ni själva har skapat författningen och provat den i alla delar av landet. Först ett halvår efter Oktoberrevolutionen, nästan ett år efter den första allryska sovjetkongressen har vi kunnat sätta på pränt det som redan finns i praktiken.

På det ekonomiska området, där socialismen först nu har börjat byggas, där en ny disciplin måste upprättas, har vi ingen sådan erfarenhet och vi skaffar oss den till priset av ändringar och reorganiseringar. Det är vår främsta uppgift. Vi säger att varje ny samhällsordning fordrar nya förhållanden mellan människorna, en ny disciplin. Det var en tid då det ekonomiska livet var omöjligt utan feodal disciplin, då det endast fanns ett slags disciplin, knölpåkens disciplin. Det var också en tid då kapitalisternas välde rådde och då hungern var den disciplinerande kraften. Men efter sovjetrevolutionen, när den socialistiska revolutionen har börjat, måste disciplinen upprätthållas enligt helt nya principer; det måste vara en disciplin baserad på tillit till arbetarnas och fattigböndernas organisationsstyrka, en kamratlig disciplin fylld av största möjliga respekt, en disciplin som präglas av självständighet och initiativrikedom i kampen. Den som tillgriper gamla, kapitalistiska metoder, som under en tid av armod och hunger resonerar på det gamla, det kapitalistiska sättet – om jag ensam säljer min spannmål så blir förtjänsten större, om jag ensam ger mig iväg för att skaffa spannmål så blir det lättare för mig – den som resonerar på detta sätt han väljer den lättare vägen men han kommer aldrig att nå socialismen.

Att stanna kvar i den gamla invanda fåran av kapitalistiska förhållanden är enkelt och lätt, men vi vill gå en ny väg. Den fordrar av oss, av hela folket stor politisk medvetenhet och organisation, den kräver mera tid och medför grova fel. Men vi säger oss: endast den felar aldrig som inte gör någonting i praktiken.

Om verksamhetsperioden enligt mötets åsikt inkluderar experiment med ofta förekommande ändringar, korrigeringar och återgång till det gamla, så är inte detta huvudsaken, huvudinnehållet och huvudbetydelsen beträffande denna period. Den gamla styrelseapparaten av ämbetsmän, för vilka det räckte med att säga till om löneförhöjning, har skattat åt förgängelsen. Vi har nu att göra med arbetarorganisationer som övertar den ekonomiska förvaltningen. Vi har att göra med järnvägsarbetare som hade det sämre ställt än andra och som har full rätt att kräva en förbättring. I morgon kommer insjöflottans arbetare att ställa sina krav, i övermorgon kommer turen till medelbonden – som jag skall tala om närmare längre fram – som ofta känner sig vara i ett sämre läge än arbetaren, som vi förhåller oss till med största uppmärksamhet och vars intressen alla dekret skyddar, vilket den föregående talaren alls inte hade förstått. Allt detta skapar oerhörda svårigheter, men det är svårigheter som beror på att arbetarna och fattigbönderna för första gången under sekler själva, med egna händer organiserar hela folkhushållet i Ryssland. Och vi måste finna sätt att tillgodose dessa rättmätiga krav, ändra dekret och reorganisera förvaltningen. Vid sidan av misslyckanden och misstag – fall som skjuts fram av den borgerliga pressen och som självfallet är talrika – gör vi också framsteg, ty det är just genom dessa enskilda misslyckanden och fel som vi gör våra erfarenheter och lär oss resa den socialistiska byggnaden. Och när nya krav ställs från alla håll så säger vi att det är som det skall vara, att det just är vad som menas med socialism när alla vill förbättra sina villkor och njuta av livets goda. Men landet är fattigt och blottställt och därför är det tillsvidare omöjligt att tillgodose alla krav, därför är det så svårt att resa den nya

byggnaden under det ekonomiska förfall som råder. De som tror att socialismen kan byggas under en fredlig och lugn tid gör sig emellertid skyldiga till ett grovt fel. Socialismen kommer överallt att byggas under förhållanden av ekonomisk förödelse och hunger, det är bara som det skall vara. Och när vi ser människor med verkliga idéer så säger vi oss att tusentals, tiotusentals och hundratusentals arbetare och arbetande bönder med egna händer börjat resa den nya, socialistiska byggnaden. En genomgripande omvälvning inleds nu på landsbygden, där kulakerna agiterar och söker sätta en käpp i hjulet för de arbetande bönderna, vilka inte exploaterar andras arbete och inte spekulerar med spannmål, och där är uppgiften en annan. I städerna gäller det att organisera fabriker, metallindustrin och efter krigets förödande verkningar också att fördela produktionen, fördela råvarorna m. m. – en mycket svår uppgift. Där lär sig arbetaren denna sak och upprättar centrala förvaltningsorgan; där måste vi reorganisera högsta folkhushållningsrådet, eftersom de gamla lagarna från årets början redan har föråldrats, arbetarrörelsen går framåt, den gamla arbetarkontrollen duger inte längre och fackföreningarna håller på att förvandlas till ett slags embryon till styrelseorgan för hela industrin. (*Applåder*) Mycket har redan gjorts på detta område, men vi kan dock inte skryta med några glänsande framgångar. Vi vet att de borgerliga elementen, kapitalister, godsägare och kulaker, ännu länge kommer att ha möjlighet att agitera och säga att det gamla dekretet som vanligt inte hade förverkligats, det nya som antogs för inte länge sedan rättades efter tre månader medan spekuleringen fortsätter precis som under kapitalismen. Det stämmer, vi känner inte till något universellt kvacksalvarmedel som genast skulle ta död på spekuleringen. Det kapitalistiska systemets ovanor är alltför starka, att omfostra ett folk som i sekler fostrats till dessa ovanor är en svår och tidskrävande uppgift. Men vi säger att vårt kampmedel är organisation. Vi måste organisera allt, ta allt i våra egna händer, hela tiden hålla ett vaksamt öga på kulaker och spekulanter, förklara en skoningslös kamp mot dem, inte ge dem ett andningshål och kontrollera varje steg de tar. (*Applåder*)

Att omstöpning av dekretet är nödvändig vet vi av egen erfarenhet, ty nya svårigheter reser sig som är en källa till nya förändringar. Och när vi i livsmedelsfrågan nu nått så långt som till organisation av fattigbönderna och när våra tidigare kamrater, vänstersocialistrevolutionärerna, nu med all uppriktighet som inte kan ifrågasättas säger att våra vägar gått isär, så ger vi dem följande bestämda svar: desto värre för er eftersom det innebär att ni har gått ifrån socialismen. (*Applåder*)

Kamrater! Livsmedelsfrågan är huvudfrågan, den fråga som vi ägnar största uppmärksamhet i vår politik. För att bringa ordning och reda i den har en mängd mindre mått och steg, som inte urskiljs så lätt från sidan, vidtagits av folkkommissariernas råd i syfte att förbättra förhållandena för vatten- och järnvägstransporterna, rensa upp på intendenturförråden och bekämpa spekuleringen. Inte bara vårt land utan även de mest civiliserade länder som före kriget saknade all erfarenhet av hunger befinner sig nu alla i största trångmål som skapats av imperialisterna genom deras kamp om den ena eller andra gruppens herravälde. Tiotals miljoner människor lider av hunger i väst. Just detta gör att den sociala revolutionen med nödvändighet kommer att inträffa, ty det är inte program som framkallar sociala revolutioner utan det faktum att tiotals miljoner människor säger: ”Hellre dör vi för revolutionen än lever för att svälta.” (*Applåder*)

Vi hotas av en förfärlig hemsökelse, av hunger. Och ju svårare vårt läge är, ju akutare livsmedelskrisen är desto mer tilltar kapitalisternas kamp mot sovjetmakten i styrka. Ni vet att det tjeckoslovakiska myteriet är ett uppror av män som köpts av de engelskfranska imperialisterna. Hela tiden får vi än här och än där höra talas om resningar mot sovjetmakten. Kulakernas uppror sprider sig till allt fler områden. I Donregionen har vi Krasnov, som de ryska arbetarna storsint lät gå sin väg när han inställde sig och överlämnade sin värja i Petrograd. De intellektuella fördomarna är ännu starka, de intellektuella protesterade mot

dödsstraffet och han släpptes på grund av deras fördomar mot dödsstraffet. Men jag skulle vilja se den folkdomstol, den arbetar- och bondedomstol som idag inte skulle döma Krasnov till döden så som han arkebuserar arbetare och bönder. Vi får höra att när folk döms till arkebusering i Dzerzjinskijs kommission så är det i sin ordning men om en domstol öppet inför hela folket säger att en man är en kontrarevolutionär och förtjänar att skjutas så är det fel. De som förfallit till sådant hyckleri är politiska lik. (*Applåder*) En revolutionär som inte vill hyckla kan inte avstå från dödsstraffet. Det har inte funnits en enda revolution eller ett enda inbördeskrig utan arkebuseringar.

Vår livsmedelssituation har blivit nästan katastrofal. Vi är framme vid det svåraste skedet i vår revolution. Vi står inför den allra besvärligaste perioden, nämligen tiden fram till skörden – en svårare period har arbetarnas och böndernas Ryssland aldrig upplevt. Jag har varit med om en hel del partistridigheter och revolutionära tvister och det förvånar mig inte att ett växande antal människor under en sådan svår tid blir hysteriska, skriker att de vill lämna sovjeterna. Man hänvisar till dekreten som avskaffar dödsstraffet. Men den som under ögonblick av häftig strid gör halt inför lagens orubblighet är en dålig revolutionär. Under övergångsperioder har lagar temporär betydelse. En lag som hindrar revolutionens utveckling upphävs eller ändras. Ju närmare hungern kommer, kamrater, desto klarare blir det att denna desperata situation kräver desperata kampåtgärder.

Socialismen har som sagt upphört att vara en dogm, liksom den möjligen inte heller längre är ett program. Vårt parti har ännu inte skrivit ett nytt program och det gamla duger ingenting till. (*Applåder*) Att fördela brödet rätt och lika – det är vad som utgör grundvalen för socialismen idag. (*Applåder*) Kriget lämnade i arv åt oss ekonomiskt förfall; genom Kerenskij, godsägarna och kulakerna, vilkas valspråk är ”efter oss syndafloden”, har landet bringats därefter att de säger: ” Ju sämre dess bättre.” Kriget har resulterat i sådana vedermoder att hela det socialistiska systemets innebörd har koncentrerats i spannmålsfrågan som i en nötkärna, och vi måste ta denna fråga i egna händer och lösa den praktiskt. Nu frågar vi oss själva vad som skall göras med spannmålen, om man skall gå till väga på det gamla, kapitalistiska sättet då bönderna passar på och håvar åt sig tusentals rubel i vinst på spannmål, samtidigt som de kallar sig arbetande bönder eller t. o. m. vänstersocialistrevolutionärer. (*Applåder, larm*) De resonerar så här: om folket svälter så stiger spannmålspriserna, om det är hunger i staden så har jag en välspäckad pung, blir hungern värre så gör jag bara mera pengar. Kamrater, jag vet utmärkt väl att detta sorts resonemang inte är enskilda människors fel. Hela det gamla, avskryvda arvet från godsägar- och kapitalistsamhället har lärt människorna att tänka och leva på detta sätt, och att göra om livet för tiotals miljoner människor är enastående svårt, det kommer att kräva ett långvarigt och ihärdigt arbete, ett arbete som vi just börjat. Vi har aldrig haft i tankarna att beskylla dem, som ensamma, plågades av hunger och utan att se någon nytta i en socialistisk spannmålsfördelning, hjälper sig själva och struntar i allt annat. Sådana människor kan inte klandras. Men vi säger att när det är fråga om representanter för partier, när det är fråga om människor som hör till ett visst parti, när det är fråga om stora folkgrupper – då kräver vi av dem att de skall se på saken inte från en uttröttad, lidande och hungrig människas synpunkt, som ingen är i stånd att klandra, utan från ståndpunkten av det nya samhällets uppbygge.

Jag upprepar, socialismen kommer man aldrig att lyckas bygga upp under en tid då allt löper lugnt och störningsfritt; socialismen kommer man aldrig att kunna förverkliga utan att godsägarna och kapitalisterna bjuder ett ursinnigt motstånd. Ju svårare situationen är desto gladare gnuggar de händerna och desto ivrigare är de att göra uppror, ju svårare vi har det och ju fler sabotörer det finns desto hellre ger de sig in på affärer i stil med den tjeckoslovakiska och den krasnovska. Och vi säger att här kan man inte gå till väga på det gamla sättet, hur svårt det än är att skjuta vagnen framåt, uppför backen, i stället för att låta den rulla tillbaka,

nedför sluttningen. Vi vet mycket väl att det inte har gått en vecka eller ens en dag utan att vi i folkkommisariernas råd skulle ha behandlat livsmedelsfrågan, utan att vi utgav tusentals rekommendationer, anvisningar och dekret och diskuterade frågan om hungerns bekämpande. Somliga säger att det inte behövs några specialpriser, fasta priser och spannmålsmonopol. Låt alla göra affärer som de vill. De rika kommer att bli ännu rikare och om de fattiga svälter ihjäl så har de ju alltid gått under. Men så kan inte en socialist resonera. När berget är som brantast och vagnen måste skjutas uppför de svåraste ställena har frågan om socialismen upphört att vara föremål för partistridigheter och blivit en fråga på liv och död: kommer vi att hålla stand i kampen mot kulaken och i alliansen med bonden som inte spekulerar i spannmål, kommer vi att rida ut stormen när det gäller att kämpa, när det svåraste arbetet förestår? Man nämner fattigbondekommittéerna. För dem som med egna ögon sett hungersnöden står det klart, att för att slå ned och skoningslöst undertrycka kulakerna fordras de mest drastiska och skoningslösa åtgärder. När vi tog itu med att organisera fattigbondeföreningarna så gjorde vi det med full insikt om vilken hård och drastisk åtgärd det var fråga om, eftersom det enda möjliga medlet i denna kamp är ett förbund mellan staden och fattigbönderna och dem som har förråd men inte spekulerar, dem som energiskt vill övervinna svårigheterna och genomdriva att spannmålsöverskotten skall tillfalla staten och fördelas mellan de arbetande. Och denna kamp förs inte med program och tal. Denna kamp mot hungern bör visa vem som går den raka vägen mot socialismen trots alla prövningar och vem som sväljer kulakernas knep och lögner.

Om det bland vänstersocialistrevolutionärerna finns människor vilka säger som den föregående talaren – en av de mest uppriktiga och därför en av dem som lättast låter sig ryckas med och ändrar åsikt – om de säger att de inte kan arbeta tillsammans med bolsjevikerna och att de går sin väg, så kommer vi inte för ett ögonblick att beklaga det. De socialister som hoppar av när hundratals och tusentals människor svälter ihjäl medan andra har så stora spannmålsförråd att de hade säd kvar även efter augusti förra året då de fasta spannmålspriserna fördubblades, något som alla demokrater protesterade mot; de som vet att folket lider hungerns hemska kval men inte vill sälja spannmål till samma pris som medelbonden säljer – de är folkets fiender, de skadar revolutionen och stöder våldet, de är kapitalisternas vänner! Dem förklarar vi krig, ett skoningslöst krig! (*Allmänt bifall, även en stor del av vänstersocialistrevolutionärerna applåderar.*) Den som ens för ett ögonblick låter sig ryckas med av fiendens ord och säger att detta är kamp mot bönderna – vilket oförsiktiga och kortsynta vänstersocialistrevolutionärer ibland gör – han har tusenfalt fel. Nej, detta är en kamp mot en försvinnande liten minoritet på landsbygden, kulakerna, det är en kamp för att rädda socialismen och fördela brödet rättvist i Ryssland. (*Utrop: "Hur blir det med industri-varorna?"*) Vi kommer att kämpa i förbund med det överväldigande bondeflertalet. Denna kamp skall vi vinna, och då kommer varje europeisk arbetare att se i praktiken vad som menas med socialism.

I denna kamp kommer vi att få hjälp av envar som har arbetat hela sitt liv, som kanske inte känner till vad som menas med socialism i vetenskapen men som vet att han fått betala ett dyrt pris för sitt bröd. Han kommer att förstå oss och stå på vår sida. Och vad beträffar kulakerna som har spannmålsöverskott och är i stand att gömma undan säd när folket lider nöd, när revolutionens alla landvinningar satts på spel, när Skoropadskij och liknande av alla de slag och i alla delar av landet, ockuperade och inte ockuperade, sträcker på halsen och spanar efter en möjlighet att störta arbetar- och bondemakten med hungerns hjälp och kalla tillbaka godsägarna – att i ett sådant ögonblick förklara kulakerna ett skoningslöst krig är vår främsta socialistiska plikt. Den som i detta svåra ögonblick av stora prövningar för det svältande folket och för den socialistiska revolutionen tvär sina händer och upprepar bourgeoisins rövarhistorier, han är en dålig socialist.

Det är fel, tusenfalt fel att det skulle vara fråga om kamp mot bönderna! Att detta skulle vara förhållandet har jag läst hundratals gånger i kadetpressen, och jag är inte förvånad när man där väsnas om en schism mellan arbetarna och bönderna och hysteriskt skriver: ”Besinna er, bönder, öppna era ögon, bryt med bolsjevikerna.” När jag hör och läser allt detta där är jag inte förvånad. Där är det på sin plats. De tjänar sin naturliga herre. Men jag skulle inte vilja vara i den socialistens skinn som förfallit till dylikt tal! (*Stormande applåder*) Kamrater, vi vet mycket väl vilka oerhörda svårigheter som är förknippade med en lösning av livsmedelsproblemet. Där möter vi de mest inrotade vanföreställningar, de mest djuprotade intressen, kulakernas intressen, landsbygdens delning, stagnation och splittring, okunnighet – i många fall förenar sig alla mot oss. Men vi säger att trots dessa svårigheter kan vi inte dra oss tillbaka, hunger är ingenting att leka med och om folkmassorna inte får hjälp mot hungern så kan den t. o. m. få dem att kasta sig i armarna på Skoropadskij. Det är inte sant att det är en kamp mot bönderna! Den som påstår det är verkligen brottsling, och den som i hysterin låtit sig dras med till sådant tal har råkat ut för en stor olycka. Nej, vi kämpar inte mot fattigbonden och inte ens mot medelbonden. Medelbönderna har mycket små spannmålsöverskott över hela Ryssland. Under decennier fram till revolutionen levde de under förhållanden sämre än arbetarnas. Före revolutionen upplevde de endast armod och förtryck. I förhållande till medelbonden går vår politik ut på överenskommelse.

Den socialistiska revolutionen för med sig jämlikhet för alla arbetande massor. Det vore orättvist om stadsarbetaren skulle förtjäna mer än den medelbonde som inte exploaterar andra genom lönearbete eller spekulation; bonden drabbas i större omfattning än arbetaren av armod och förtryck och han har det också ännu sämre ställt än den senare. Bönderna har inga organisationer och fackföreningar som skulle kunna verka för att förbättra deras situation. T. o. m. med arbetarnas fackförbund har vi fått hålla tiotals sammanträden i syfte att åstadkomma löneutjämning mellan de olika yrkesgrupperna. Och dock har vi inte kunnat uppnå målet. Varje förnuftig arbetare förstår att det kommer att ta lång tid. Se bara vilken mängd klagomål som inströmmat till arbetskommisariatet. Varje yrkesgrupp reser på huvudet: de vill inte leva som förr, som slavar! I vårt fattiga och utarmade land vill vi läka de sår det tillfogats. Vi måste på något sätt stoppa det ekonomiska förfallet som nästan helt och hållet ödelagt folkhushållet. Och det kan vi göra endast genom organisation. För att organisera bönderna utfärdade vi dekretet om fattigbondekommittéerna. Endast socialismens fiender kan gå emot detta dekret. Vi sade att vi anser det vara rättvist att sänka tygpriserna. Vi registrerar och nationaliserar bokstavligen allt. (*Applåder*) Detta gör det möjligt för oss att reglera fördelningen av industriprodukter.

Vi sade: sänk tygpriserna med hälften för fattigbonden och med en fjärdedel för medelbonden. Det kan hända att det var fel prisskala. Vi påstår inte att vi har löst frågan rätt. Sådana anspråk har vi inte. Men för att få frågan löst bör vi ge oss i kast med den tillsammans. (*Applåder*) Man löser inte problemet genom att sitta i överstyrelsen och bekämpa spekulation och anställa jakt på skojare som sköter sina affärer i det fördolda.

Först när livsmedelskommisariatet tillsammans med jordbrukskommisariatet nationaliserat alla varor och fastställt priserna, först då kan vi säga att vi står alldeles nära socialismen. De som närmar sig socialismen är endast de arbetande i staden och de fattiga på landsbygden, alla de som arbetar, som inte roffar åt sig det som tillhör andra, som inte exploaterar andra vare sig genom lönearbete eller spekulation; ty den som tar hundra rubel eller mer för bröd är lika mycket spekulant som den som anställer lönearbetare, han är kanske en ännu värre, en ännu mer inpiskad spekulant. Efter ett halvår av sovjetstyre med enorma svårigheter har vi nu börjat organisera fattigbönderna. Synd bara att vi inte tog itu med det efter en halv vecka – det var vårt fel! Om man klandrade oss för att dekretet om fattigböndernas organisation och livsmedelsdiktatur kom ett halvår för sent, så skulle vi bara välkomna en sådan kritik. Vi

säger att först när vi nu slagit in på denna väg har socialismen upphört att vara en fras och håller på att bli en praktisk angelägenhet. Det kan hända att dekretet är otillfredsställande sammanställt, att prisskalan är felaktig. Men den kunde vi ju beräkna endast på basis av era erfarenheter. Hur många gånger har vi inte ändrat järnvägsmännens löner fast de har fackföreningar, vilket fattigbönderna inte har. Låt oss tillsammans se efter om prissättningen har skett på rätt sätt i dekretet om fattigbönderna – en prissänkning med hälften för fattigbönderna och med en fjärdedel för medelbönderna medan de rika bönderna får betala fullt pris.

Blir det strid så kommer vi att utan minsta tvekan utfärda djärva dekret. Det blir en verklig strid för socialismen – inte för en dogm, ett program, ett parti eller en fraktion utan för en levande socialism, för fördelning av bröd mellan hundratusentals, miljoner svältande människor i de viktigaste distrikten i Ryssland, för att ta spannmålen där den finns och fördela på rätt sätt. Jag säger än en gång: vi har inte det minsta tvivel på att nittionio av hundra bönder som får veta sanningen, erhåller dekretet, granskar det, prövar det och säger oss vad som bör rättas – vi skall rätta det och ändra priserna –, att när de tar itu med detta verk och får en uppfattning om dess praktiska svårighet så kommer dessa bönder att stå på vår sida. De kommer att säga att vi ger prov på en arbetande människas sunda instinkt, att det är just där och ingen annanstans som den verkliga, grundläggande, vitala frågan om socialismen avgörs. Vi skall fastställa de rätta priserna på varorna, upprätta monopol på spannmål, på tyger, på alla livsmedel. Då kommer folket att säga: den fördelning av arbetet, av brödet och livsmedlen som socialismen ger är bättre än den gamla fördelningen. Och det är vad folket redan börjar säga. Trots mängden av svårigheter och fel, trots de fall som vi inte försöker dölja utan tvärtom drar fram i ljuset för nagling vid skampålen – fall då våra avdelningar själva gör sig skyldiga till spekulation, råkar på glid mot den avgrund dit människorna dras av kapitalismens alla vanor och ovanor – sådant händer överallt, vi vet att det inte går att omfostra människorna i en handvändning, att man inte kan få tiotals miljoner människor att plötsligt börja tro på socialismen (varifrån skall de ta denna tro? Ur huvudet? Nej, ur sin erfarenhet) – trots allt detta börjar man nu säga att bröd kan erhållas utan spekulation, att den enda räddningen ur hungern är ett förbund mellan å ena sidan stads-, fabriks- och industriarbetarna och å den andra fattigbönderna, eftersom det endast är fattigbönderna som inte spekulerar i spannmål. Och när medelbonden ser våra dekret och läser dem, jämför dem med hög-socialist-revolutionärernas och kulakförsvarens prat och förtal så kommer han genast att säga: att fastställa ett pris för fattigbönder, ett annat för medelbönder och ta spannmålen gratis från kulakerna är rättvist. Han kanske inte säger att vi går till verket som socialister eftersom det är möjligt att han inte känner till det ordet. Men han är vår trogna bundsförvant därför att han inte profiterar på bröd, han kommer att förstå och acceptera att när en så stor fara hotar den socialistiska revolutionen så är spannmålsspekulation ett avskyvärt brott mot folket.

Bröd kan inte fördelas genom dekret. Men när vi fått igång denna sak i praktiken efter att länge och ihärdigt arbetat på att organisera och förbättra förbundet mellan fabriks- och stadsarbetarna å ena sidan och fattigbönderna och arbetande bönder som inte har lejd arbetskraft och inte befattar sig med spekulation å andra sidan, så kommer inga hysteriska utrop mot vårt parti att kunna spränga detta förbund. (*Applåder*)

När vi lovade bönderna socialisering av jorden så var det en eftergift, ty vi insåg att en omedelbar nationalisering var omöjlig. Vi vet att det möjligen var ett fel att vi införde en socialisering av jorden i vår lag av den 26 oktober. Det var en eftergift åt vänstersocialist-revolutionärerna som vägrade att delta i regeringen om inte lagen genomfördes. Spiridonova hade tusenfalt fel när hon serverade lösryckta fakta och påstod att hon hade bönfallit mig och förödmjukat sig när hon kom för att träffa mig. Kamrater, många av er har träffat mig och vet att det är omöjligt, att ingen kamrat kan ha blivit bemött på detta sätt. Det måste vara ett dåligt parti om dess bästa representanter förnedrar sig till att berätta sagor. (Sorl) Jag har ett brev

från kamrat Spiridonova – hon vände sig ofta till mig i brevform – och jag skall leta reda på det imorgon och lägga fram det. Hon skriver: ”Varför vägrar ni att ge två miljoner rubel för jordbrukskommuner?” Det var samma dag som folkkommisariaten i jordbruksärenden Sereda, vars verksamhet hon inte förstår, lade fram ett förslag om att tio miljoner skulle anslås till jordbrukskommuner. (*Långvariga applåder*) Ni hörde kamrat Spiridonova säga det i sitt tal, men det måste vara ett dåligt parti i vilket t. o. m. uppriktiga människor nedsjunkit till att berätta sagor i sin agitation. Jag upprepar: hur dåligt måste inte det parti vara vars bästa och uppriktigaste talesmän förfaller till sådana sagor om sovjetmakten! Så mycket värre för dem! Varje bonde som kommer till jordbrukskommisariatet kan läsa att tio miljoner anslagits till jordbrukskommuner. Han kommer att tro sina egna ögon och öron och inte andra människors påståenden, han kommer att inse att dessa människor har sjunkit så lågt som till sagor och vänder sig bort från detta parti. (*Applåder*) Avslutningsvis vill jag bara säga en sak. Fram till den nya skörden, innan den transporterats till hungerområdena, Petrograd och Moskva, står vi inför en tung period i den ryska revolutionen. Endast ett oupplösligt förbund mellan stadsarbetarna och fattigbönderna, de arbetande massorna på landsbygden som inte profiterar på spannmål, kan rädda revolutionen.

Kongressen visar oss att förbundet mellan alla arbetande trots allt stärks, breder ut sig och utvecklas inte bara i Ryssland utan i hela världen. Utomlands vet man löjligt lite, förfärligt lite om vår revolution. Krigscensuren där släpper inte igenom någonting. Det berättar kamrater som kommit från utlandet. Men trots detta tar de europeiska arbetarna rent instinktivt parti för bolsjevikregeringen. Allt fler röster hörs som visar att sympatin i Europa för den socialistiska revolutionen växer i de länder där det imperialistiska kriget fortsätter. Bolsjevikregeringen erhåller uttryck för tacksamhet, sympati och stöd från tyska socialister och andra, vars namn varje politiskt medveten arbetare och bonde känner till, sådana som Clara Zetkin och Franz Mehring. I Italien sitter nu den gamle partisekreteraren Lazzari, som i Zimmerwald betraktade bolsjevikerna med misstro, i fängelse för att han uttalat sin sympati för oss.

Förståelsen för revolutionen växer. I Frankrike har kamrater och arbetare som på Zimmerwaldkonferensen förhöll sig med största misstro mot bolsjevikerna i dagarna gett ut ett upprop från kommittén för internationella förbindelser där de ivrigt talar för stöd åt bolsjevikregeringen och mot äventyrspolitik från något partis sida.

Hur svår och tung den tid som förestår oss än är så är vi därför, kamrater, förpliktade att säga hela sanningen och öppna människornas ögon, ty endast folket kan hjälpa oss genom sitt initiativ och sin organisation, genom att föra fram krav efter krav och försvara den socialistiska republiken. Och vi säger: det råder inte det minsta tvivel, kamrater, att om vi orubbligt följer den väg vi valt och som bekräftats av händelseutvecklingen, om vi inte låter vare sig fraser, illusioner, lögn eller hysteri locka oss på villovägar, så har vi alla chanser i världen att hålla våra positioner och effektivt hjälpa socialismen i Ryssland till seger och därmed också bidra till den socialistiska världsrevolutionens seger! (*Långvariga och stormande applåder*)

Tidningsreferat: *Izvestija* nr 139 o. 140, den 6 o. 7 juli 1918

In extenso: *Femte allryska sovjetkongressen. Stenografiskt referat* utgivet av Allryska centrala exekutivkommittén 1918

V. I. Lenin, *Samlade verk* 5:e ry. uppl., b. 36, sid. 491-513